

Concept-Verslag ITF-Evaluatie-reis

1-13 dec. 2006 Costa Rica

31 jan.-11 febr. 2007 Guatemala

Reisgenoten:

Costa Rica, Ralf en Leen

Guatemala, Leen en Johan

Verslag van dag tot dag Costa Rica:

Reisgenoten Ralf en Leen

Vrijdag 1 december 2006: reis en aankomst

We hebben een rustige reis. We vliegen met Martin Air met een overstap in Orlando.

Miguel en Annabel Soto Cruz ontvangen ons blij op het vliegveld.

We overnachten bij hen thuis, in het nog steeds niet afgebouwde huis.

Hoewel we er al vaker zijn geweest is het steeds weer even de weg zoeken onder deze omstandigheden. Waar was ook al weer de wasgelegenheid, de toilet en de keuken?

Zoals we wel weten moet er veel tijd worden besteed aan hernieuwd kennismaken, aan elkaar wennen. Zoals dit gaat (vooral voor Miguel) betekent dit veel praten en aanhoren en geduldig zijn. We overleggen weliswaar chaotisch, maar komen er uiteindelijk wel uit en bespreken het programma. De eerste week van onze reis wordt besteed aan de samenwerking met Arbofilia. We werken aan de realisatie van een ecologische corridor, vanaf de top van de Tubarres tot aan het oerwoud van het Cararegebied waar de rivier de Tarcoles in de oceaan stroomt

Zaterdag 2 december 2006: El Sur

We reizen met de “nieuwe” tweedehands vierwiel aangedreven jeep.

noodzaak voor de mensheid van een evenwichtige verhouding tot de ecologie enz. enz.

Het is, zoals elke keer weer, een mooie tocht die uren duurt, maar ons door een mooi landschap voert. We doen boodschappen in Cortina. In El Sur ligt het station uitnodigend op ons te wachten. Door de economisch slechte jaren voor Miguel had ik verwacht dat het station verwaarloosd zou zijn, maar niets is minder waar. Het ligt er prima onderhouden bij. Kleine Miguel (mag ik niet zeggen) verblijft er momenteel en heet ons hartelijk welkom. Het station hangt vol met bijenkasten en ook de bijen zoemen ons een welkom toe en wekken ons in de ochtend met hun enthousiaste ochtendvlucht. 's Avonds praten we lang met elkaar, het zijn vooral de sterk filosofisch getinte onderwerpen waar Miguel over wil praten. De bedoelingen van de samenwerking, het behoud en herstel van de natuur, het belang voor de dieren die eigenlijk de eigenaren van het oerwoud zijn, de

Miguel houdt lange monologen die we geduldig aanhoren. Miguel is een Cabecar-indiaan. Hij heeft associaties die niet eenvoudig zijn te volgen, is geëmotioneerd. Veel uitspraken zijn symbolisch bedoeld en kunnen niet altijd letterlijk worden genomen. Het is niet eenvoudig om met een westers oor goed te doorgronden wat hij wil zeggen. Het lijkt er op dat Miguel wat tot rust komt.

Miguel vertelt ook dat Arbofilia Wouter van Dam een prijs wil geven. Deze prijs wordt elk jaar uitgereikt en zal in 2007 aan Wouter worden toegekend. De prijs gaat samen met een bedrag van US\$ 500,- Nu doet zich het probleem voor dat Arbofilia weet dat Wouter geen waarde hecht aan geld. Voor Costa Ricanen is het veel, maar voor hem heeft het geen betekenis. Miguel vraagt wat te doen. Ik stel voor, wat voor de hand ligt, dat het geld wordt gebruikt voor de aanplant van een terrein dat Bosque de Wouter gaat heten (*Wouter Bos, grinnik*). Dit valt goed, sorry Wouter je bent je geld weer kwijt.

Zondag 3 december 2006: Potenciana

Om zes uur in de ochtend vertrekken we per jeep, via Oretina naar La Potenciana. Daar ontmoeten we Oscar met zijn vrouw en dochtertje Rosita. We maken een flinke wandeling door het gebied en langs de watertanken, bekijken de uitvoering van de herbebossing en bespreken de laatste aankopen van land voor de Corridor en mogelijkheden voor de toekomst. Er is veel en goed werk verricht.

Kleine Miguel neemt ons mee naar een plek waar oude mexicaanse iepen staan. Deskundigen denken dat deze bomen meer dan vierduizend jaar kunnen zijn. Volgens de bewoners van dit gebied waren er 30 jaar geleden nog honderden van deze bomen, nu zijn er slechts 70 van over. We hebben plannen om te proberen deze laatste exemplaren te beschermen, maar dat zal nog niet meevallen.

We leggen tevens een bezoek af aan de dames Castro. Twee oude vrouwen die hun hele leven in dit gebied hebben doorgebracht. Ik ben er vaker geweest en we zijn van harte welkom. Zoals dat hier gaat kost een bezoek veel tijd, aankomen, wat drinken, babbelen, eten, babbelen en afscheid nemen zijn bijna geritualiseerde bezigheden. De dames Castro worden te oud om hun grond te beheren. Ze hebben echter geen officiële kadaster-papieren, omdanks dat ook hun ouders het al in bezit hadden. Ambtenaren van het ministerie stellen nu dat alleen zij het bezit kunnen legaliseren en willen het kopen voor een absurd lage prijs. Inmiddels zijn de contracten getekend en is zelfs de grond op naam van deze mensen gesteld, maar zij hebben nooit betaald. Dit is het zoveelste corruptieverhaal dat we aanhoren. Miguel belooft te bezien of hij kan helpen. Misschien is een deel van deze grond interessant voor de corridor.

In vier uur rijden we weer terug naar El Sur.

Maandag 4 december: Cascarillo

Kleine Miguel gaat vandaag geld verdienen door (met een kettingzaag) hout te zagen in het woud. Hij zaagt planken voor anderen van omgevallen bomen. De helft daarvan mag hij dan voor zichzelf houden en de andere helft is voor de eigenaar van het bos.

Wij reizen te paard met Victoriano en Miguel naar Cascarillo. Ik berijd de schimmel, wat voor mij een prima paardje is, gehoorzaam en niet te eigengereid. Alhoewel deze tocht al meermalen is gemaakt blijft het een aparte ervaring om zo te paard door het oerwoud te trekken langs paden die te voet nauwelijks kunnen worden betreden door de modder en andere obstakels als stroompjes en rivieren. Het is steil, donker, glad en nat en majestueuze natuur.

Victoriano laat uitgebreid de verrichte werkzaamheden zien die hij met zijn vader heeft verricht. De hele helling is langs de hoogtelijnen aangeplant en goed bijgehouden. Het ziet er echt goed uit. Dit is een prima bijdrage aan de ontwikkeling van de corridor.

Als we aan het eind van de middag terug zijn gaan we nog even op zoek naar het bos met de certificaat-bomen. Ik wil de Ceiba's zien die door Tim Melkert zijn aangeplant. Het kost moeite ze te vinden. Oorspronkelijk werden de bomen gelabeld, maar dat blijkt in deze tropische natuur niet erg effectief. De labels vergaan binnen vier jaar. Daarom zijn we daarmee gestopt. Uiteindelijk vinden we de twee Ceiba's terug. Ze zijn niet zo hard gegroeid als ik had verwacht, maar zien er tegelijkertijd kernegezond uit. Miguel verzekert me dat het wel goed komt met die twee bomen. Overigens ziet het hele bos er ook gezond uit. We lopen door naar de top. Alles is weer gegroeid en ook goed onderhouden. Aan de top hebben we een prachtig uitzicht over het oerwoud. We blijven er een poosje zitten. Miguel vertelt sterke verhalen over jagende jaguars, geheimzinnige grotten, kikkergoden en verborgen ravijnen in dit gebied.

Dinsdag 5 december: Miguel/Palmares, Madre Verde

In de ochtend neemt Miguel mij mee naar zijn meditatieplaats. Hij heeft het indiaans ingericht. Een ronde betonnen vloer, omringt door 18 balken die elk voor de indiaanse maanden staan. De vijf overgebleven dagen liggen middels stenen in het centrum in de midden, noord-zuid en west-oost positie (de maanden tellen 20 dagen). Miguel vertelt uitvoerig welke eigenschappen bij welke dagen horen en laat zien hoe die in dansen worden uitgebeeld. Ik ken de antropologische achtergronden zoals die mij zijn vertelt in Machu Pichu (Peru). We praten er lang over door. Miguel spreekt uit dat hij blij is dat ik hem serieus heb willen aanhoren en dat hij dit gesprek als erg persoonlijk ervaart.

Vervolgens de lange rit naar Palmares gemaakt om Madre Verde te bezoeken. Aldaar hartelijk welkom geheten door Guillermo Garcia Segura en zijn bestuur. Het is een nieuw contact voor het ITF. Ze doen erg hun best. Drinken, eten en zelfs een PowerPoint presentatie over wie ze zijn en wat ze willen. Er is een Franstalige Belg en een vrijwilliger uit Frankrijk betrokken. Beiden ietwat bedeesde knullen. Madre Verde werkt aan milieueducatie en herbebossing van een Cuenca waar voorheen koffie werd verbouwd. Een deel is al gerealiseerd en met het geld van het ITF kan een volgende fase worden uitgevoerd. Het te herbebossen deel wordt in kavels verdeeld.

Elke kavel wordt geadopteerd door een groep uit het stadje, schoolklassen, politieagenten, gemeenteraadsleden, medische staf van de kliniek, allemaal doen ze mee. We maken een flinke wandeling over een aangelegde sendero. Het ziet er goed uit. We krijgen een goede indruk van de organisatie en hun bedoelingen.

De wereld blijkt klein te zijn als Guillermo hoort dat we ook met de CGTG in Guatemala werken. Hij kent Pepe Pinzon en Carlos Molinos goed.

In de middag rijden we terug naar de stad San José. We dachten dat in een uurtje te kunnen doen, maar het wordt een veelvoud daarvan. We besluiten nog diezelfde avond de huurjeep op te halen voor het vervolg van onze reis met Ali Garcia Segura. Dat lukt, Ralf rijdt achter ons aan maar na een kilometer of drie geeft de gloednieuwe KIA-jeep er de brui aan. De koppeling is naar de knoppen en het stinkt dat het een lieve lust is. Het kost tot laat in de avond om de wagen in te ruilen voor een ander. Het is onze laatste avond met Miguel en Annabel. In plaats van het geplande diner in een restaurant wordt het een bezorgde pizza bij hen thuis.

Woensdag 6 december: Afscheid Arbofilia en gesprek Oasebos/prijs Ali Garcia

Vanochtend op verzoek van Miguel een gesprek bijgewoond tussen Arbofilia en een vertegenwoordiger van Oasebos. Alhoewel beide partijen zeer hun best doen klikt het zichtbaar niet. Miguel is teveel cabecar-indiaan en de vertegenwoordiger van Oasebos teveel fries. Ze slagen er onvoldoende in elkaar te begrijpen, daar waar Miguel de behoefte heeft omstandig uit te leggen wat en waarom hij aan de corridor werkt, terwijl de Hollander alleen komt om eventueel zaken te doen. We evalueren uitgebreid met Miguel. Hij vindt het erg moeilijk te accepteren dat hij onvoldoende probeert de ander te begrijpen en alleen zijn eigen verhaal vertelt. Ik schat in dat de kans laag is dat het tot samenwerking komt.

Tussen de middag hebben we onze transfer naar Ali Garcia Segura en zijn vrouw Valeria en dochtertje Drultimi (betekent in bribri: *princes of the blue water*).

We gaan eerst naar de universiteit van Costa Rica waar Ali een eigen kantoor blijkt te hebben! Voor een indiaan die als 16-jarige jongen voor het eerst het oerwoud uit is gelopen waarachtig een heel resultaat. Hij heeft een (slecht betaalde, 300 dollar per maand) aanstelling als docent inheemse cultuur.

We gaan naar een grote aula. Alle vrienden, familie en bekenden zijn aanwezig. Ali krijgt van de Costaricaanse overheid een prijs uitgereikt: *Premio Nacional de Valores*. Helaas voor Ali is er geen geld gemoeid met deze prijs, maar het prestige is hoog. Leden van de regering zijn erbij aanwezig. Het is voor het eerst dat een indiaan voor zijn werk voor de indiaanse gemeenschap op dit hoge niveau wordt geëerd. De erkenning van het bestaan van de inheemse bevolking en daarmee de erkenning van hun belangen door de overheid is een belangrijk moment.

In de speeches wordt het ITF regelmatig genoemd als Nederlandse partner van Ali Garcia en zo delen we in de eer. Tijdens de daarop volgend receptie praat ik nog na met de minster van Volkshuisvesting die vertelt dat zij de ITF-website nog had bezocht en de Spaanse samenvatting had gelezen.

Donderdag 7 december: Bajo Coen

Om zes uur in de ochtend vertrekken we met onze nieuwe nieuwe KIA-jeep op weg naar Bajo Coen. Twee broers van Ali (Herman en Hernandez, bij de bribri zijn de kinderen van ooms en tantes ook je broers en zusters) reizen met ons mee. Het is een mooie toertocht over de bergen, het laagland, langs de kust en via Kekoldi/Porte Viejo weer langs de rivier de Sixaola naar Suretca waar de weg op houdt. Het lukt nog net om op tijd mee te kunnen met de OV-korjaal. We parkeren onze wagen bij familie en snellen naar de boot die sinds een paar jaar vaart. Voorheen moesten we een particulier charteren, maar nu is er dus een heuse OV-verbinding. Met ongeveer 16 passagiers varen we in de veel te volle kano stroomopwaarts. Het water lekt door de bodem en we worden vriendelijk besproeid terwijl het oerwoud voorbij glijdt. We gaan zover stroomopwaarts als de korjaal ons kan brengen. Dan gaan we aan land en stappen over in een bonk roest wat ooit een bus geweest moet zijn. Over de bodem van de rivier hobbelen we stapvoets verder totdat ook de bus niet meer verder gaat. Daarna wordt het lopen totdat we opnieuw voor een grote snelstromende rivier staan, de Coen. Hier wordt het uit- en omkleden. Het water staat hoog vandaag, het valt niet mee om er door heen te waden, maar uiteindelijk lukt het wel. Dan komen we aan in Bajo Coen. De woonplaats van de vader en moeder van Ali Garcia. We worden op de gebruikelijke rituele wijze welkom geheten. Drinken wat op het voorportaal van de indiaanse woning op palen. De vader van Ali hangt een hangmat voor me op om uit te rusten. Doordat we nu al zoveel jaren komen merk ik dat het elk jaar weer informeler gaat. Wij krijgen de slaapkamer van de ouders toegewezen, een hokje met houten vloer alwaar we onze klamboe ophangen. Het slaapt niet zo best, de nacht is koud, maar we komen er wel doorheen.

Vrijdag 8 december: Bajo Coen

We staan hier nog voor daglicht zoals gebruikelijk is op (ik hoor de moeder van Ali al om half vier rondscharrelen).

We vertrekken in de ochtend naar Coroma. Een wandeltocht van ruim een uur met diverse rivieroversteken. We bezichtigen de door het ITF gefinancierde nieuw gebouwde schoollokalen. Onderdeel van het project is ook de schooltuin van waar uit bomen worden uitgezet op kale plekken in het bos en erf beplanting. Het ziet er allemaal goed, georganiseerd en levendig uit. Ook bekijken we mogelijke nieuwe projecten, o.a. een oude opslagplaats die omgebouwd zou kunnen worden tot middelbaar schooltje zodat de leerlingen ook bij hoog water les kunnen krijgen.

We bezoeken het economische project van een groep vrouwen. Met zijn tien hebben ze kippenfokkerijtjes opgezet. Ze zijn samen op cursus geweest, hebben de inkoop gedaan, hebben kippenrennen gebouwd, en hebben een coöperatie op poten gezet om de eieren te verkopen. Het voer (mais) wordt samen verbouwd. Dit verloopt succesvol en iedereen is zeer trots op het bereikte resultaat. In deze matriarchale cultuur is het belangrijk dat de vrouwen dit initiatief hebben genomen.

Het versterkt de band in de groep en ze helpen elkaar meer dan voorheen bij ook andere problemen. Inmiddels zijn de mannen jaloers geworden. Daarom hebben ook zij zich georganiseerd en werken ze nu samen in het oerwoud. Op hun verzoek fotograferen we ook hen. Het zijn succesvolle projecten voor relatief weinig geld. We worden uitgebreid toegesproken en bedankt. De vrouwen vragen naar Petra Wilbrink die vorig jaar langs was. Om alles te vieren wordt een varken geslacht, het beest mocht slechts drie maanden op aarde zijn.

We leggen een bezoek af bij de Awah (medicijnman) van de clan. Een zeer oude man, volgens Ali honderd jaar. Dit is zeer eervol. We krijgen vooraf uitgebreid instructie hoe ons te gedragen en niet te fotograferen. Ali neemt fruit mee als eerbetoon. We praten over van alles en nog wat en bespreken o.a. dag en nacht. We laten met een sinaasappel en een zaklamp zien hoe wij westerlingen dat zien en waarom er zo iets als tijdsverschil is tussen landen. We komen er achter dat de Bribri alleen oost en west kennen (zon op en onder) en geen noord en zuid. Noord en zuid wordt aangeduid als aan die kant van de lijn oost en west of andersom.

We overnachten een tweede keer in Bajo Coen.

Zaterdag 9 december: Kekoldi en Samuel

Vroeg in de ochtend aan de rivieroversteek begonnen, wederom naar de bus lopen, busrit door het oerwoud, korjaal en verder met onze KIA-jeep naar Kekoldi. We treffen onze vriendinnen Gloria, Juanita en doña Cathalina in goede gezondheid aan. Duaro en Kesuar zijn bijna mannen geworden. Ook Lucas woont in in dit huis met een eigen kamer. Het nieuwe indianenhuis op palen is vrijwel af, alleen de keuken moet nog worden gebouwd. Het is een prettig weerzien. De leguanenfokkerij is hersteld na de roof twee jaargeleden van alle volwassen dieren. Er zijn volop jongen en bijna volwassen dieren. Het oerwoud is goed gevuld met grote exemplaren die we regelmatig zien. Tijdens ons bezoek komt een gids met toeristen langs om de leguanen te bekijken. Hij bromt dat hij niet genoeg aandacht krijgt, maar Gloria geeft hem lik op stuk door te stellen dat als hij geen goed humeur mee kon brengen hij beter weg kon blijven.

We gebruiken de rest van de dag om terug te rijden naar San José. Aldaar wonen we de diplomering bij van de studenten van de technische school Samuel (Duits). ITF heeft hier niets mee te maken, maar Valeria, die ooit door ITF gefinancierd voor secretaresse heeft geleerd, werkt hier. Het was dan ook leuk haar in die omgeving aan het werk te zien. Ze heeft er een prima baan mee.

Zondag 10 december: Conté Burica

Het is een lange rit naar Conté Burica over de Braullio Carrillo, meer dan 3500 meter hoog en vervolgens het laagland in langs de kust tot aan de Panamese gerens en vervolgens Burica in naar het reservaat van de Guayami.

Edgar Atencio, de zoon van Don Louis, rijdt met ons mee. Don Louis wacht ons op aan de rand van het reservaat, alwaar we in een herbergje overnachten alvorens verder te trekken. Omdat het zo'n troep is onderhandelen we de prijs flink naar beneden en betalen waarschijnlijk nog teveel.

Don Louis vertelt me dat zijn tweede vrouw een maand geleden is overleden. Samen met de Awah hebben ze alles geprobeerd haar te redden, maar het is niet gelukt. We praten lang met elkaar bij zijn huis onder de mangoboom. Een andere zoon van Don Louis spreekt me aan en bedankt me voor het vertrouwen dat we hen vorig jaar hadden gegeven door mijn eigen zoon (Ralf) als vertegenwoordiger van het ITF te sturen. Het wordt een gezellige avond waar uiteindelijk zelfs de kinderen honderduit mee babbelen en hun speelgoed laten zien.

Maandag 11 december: El Progreso, Guyami.

Het is een flinke en zware wandeling naar El Progreso. Er is geen weg naar toe, dus moeten we lopen. Ongeveer twee en een half uur door de modder, door rivieren en heuvel op en heuvel af. Badend in het zweet kom je dan aan. Maar het is wel een spectaculaire voettocht door mooi oerwoud. We worden goed ontvangen. Zoals gebruikelijk laat men ons het eerste uur na aankomst met rust om te drogen en bij te komen. We krijgen wat te drinken en verlenen tussendoor nog EHBO-hulp bij een jongen die met een machete in zijn knie heeft geslagen. Een flinke vleeswond en veel bloedverlies.

Het blijkt dat de projectverslagen van de medicinale cursussen en de aanleg van tuinen voor medicinale planten nog niet af zijn. Dat is een tegenvaller. De cultuur van deze indianen is een orale cultuur, het is voor hen erg moeilijk om een rapportage op papier te zetten, maar hoe eenvoudig het ook wordt wij verlangen altijd een verantwoording met financieel overzicht. We

vertrouwen ook dit keer op de toezegging dat het wordt nagestuurd. Het vervolgproject om de indiaanse cultuur hier te versterken keren we dan ook uit. Inmiddels heb ik het rapport per post ontvangen. Deze Guyami hebben van de Ford-foundation een aanmoedigingsprijs gekregen van \$ 1.500,- voor de door het ITF gefinancierde project waar ze uiteraard erg trots op zijn. Het overleg verloopt vriendelijk en gemoedelijk. Ik kan goed merken dat de steeds weerkerende bezoeken het vertrouwen hebben versterkt. In het verleden waren er problemen met CONAI, het indianenbureau van de overheid. Door slechte ervaringen van ons als ITF willen we daar niets mee te maken hebben. De spanningen in het reservaat met CONAI lijken minder te worden, mogelijk lukt het hen er volledig onafhankelijk van te worden zoals bijvoorbeeld ook de Terraba is gelukt. We ploeteren weer terug door de modder, onderweg biedt een indiaan mij zijn paard aan, wat een stuk makkelijker gaat. Ralf rijdt ons door naar Ciudad Neuilly alwaar we in een wat beter hotel eens flink gaan douchen en een keer goed eten.

Dinsdag 12 december: Piedras Blancas Nogobegue, Elida

In Piedras Blancas bij de Nogobegue blijkt dat Pablo Sibar moest werken in de hoofdstad en er niet kon zijn. We worden in klederdracht ontvangen door een wat zenuwachtige Elida die aanvankelijk moeite heeft met ons te praten. Ali is hier een grote hulp en hij weet haar op haar gemak te stellen. We doen zeer rustig aan om haar de tijd te geven. De nieuwe projecten worden doorgesproken. Ook de informatie die we nodig hebben van de bank. Aanvankelijk voel ik me onzeker of alles wel begrepen zou worden, maar later bleek dit geen probleem te zijn en heeft ze alles wat we hebben gevraagd goed geregeld. Samen reizen we door naar Montezuma waar het herbebossingproject en het drinkwaterproject uitgevoerd gaat worden. Een cuenca heeft drie bronnen waar de gemeenschap afhankelijk van is. We klauteren op handen en voeten door de blubber om de bronnen te zien. Alles ziet er goed uit, het project is goed uitvoerbaar en de te verwachten resultaten zijn geloofwaardig. Het watercomité is goed georganiseerd. Er zitten nu 26 gezinnen op de bronnen aangesloten en dat worden er met dit project ongeveer 50. Tevens zal doordat deze verbetering kan worden uitgevoerd ook de bouw van de lagere school doorgang vinden, omdat de overheid een waterleiding als voorwaarde had gesteld (hier wordt, naar blijkt, al jaren op gewacht).

We overnachten in Piedras Blancas en brengen een gezellige avond door met Elida en haar vier kinderen.

Woensdag 13 december: Buenos Aires, Terraba

In de ochtend met Elida naar Coto Bruz gegaan. Hier bespreken we het microkrediet voor een groep vrouwen die samen een kleine coöperatie gaan beginnen. Nu dit door gaat blijken andere vrouwen in het dorp jaloers en willen die zich alsnog aansluiten. Zij spreken ons er op aan, maar we weten uit ervaring dat wij ons daarmee niet moeten bemoeien, dit is een zaak voor het indiaanse dorpsbestuur die verantwoordelijkheid draagt voor het project. Elina blijkt meer dan capabel om hier mee om te gaan. Voor dit bezoek hebben we eigenlijk te weinig tijd. Deze indianen hebben veel meer tijd nodig om aan vreemdelingen te wennen en met hen te overleggen. In gesprekken mogen zij graag dezelfde onderwerpen vanuit verschillende invalshoek elke keer weer opnieuw bespreken en daar zijn wij te ongeduldig voor. Ondanks dat alles goed is verlopen ben ik niet echt tevreden over dit bezoek, maar de oorzaak daarvan ligt bij ons door het tijdgebrek.

We nemen hartelijk afscheid van Elida en vertrekken naar de Terraba.

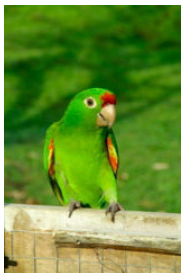
Ik word steeds beroerder, drink extra en neem ORS, maar het helpt weinig, maag en darmen zijn flink van streek.

Door de Terraba worden we hartelijk ontvangen. De Terraba zijn trotse indianen. Ze hebben hun project, herbebossing en de bouw van een gemeenschapshuis, perfect uitgevoerd. Terecht zijn ze zelf dan ook zeer te spreken over het resultaat. Het is echt een heel mooi indiaans gemeenschapshuis geworden, zelfs met gastenverblijven met een spectaculair uitzicht over het oerwoud, hun reservaat. Het volgende project, een cultureel en vervolg herbebossingproject zal ongetwijfeld eveneens goed worden uitgevoerd. Met m'n beroerde lijf besluit ik het aangeboden eten niet te accepteren. Ik krijg het idee dat dit wel begrepen wordt, maar vind het zelf vervelend te moeten weigeren.

In Buenos Aires vinden we een hotelletje Bomberos genaamd, dus ook naast de bomberos (brandweer). De stroom valt weliswaar uit, maar we slapen er prima. 's Nachts besluit ik toch maar aan de loperamide te beginnen.

Donderdag 14 december: Una Proa, terug naar San José.

In de ochtend reizen we door naar Una Proa alwaar Leonel Ortega ons hartelijk ontvangt. Eerst in het gemeenschapshuis en later bij hem thuis. De vergadering en het overleg laat ik aan Ralf over, want ik ben te beroerd. Niet alle projecten zijn afgerond, maar ze zijn wel flink gevorderd. Misschien hebben we hen in het verleden teveel toegekend. En moeten we voor het volgende jaar wat rustiger aan doen. Voor 2007 kennen we twee projecten toe, dus dat verminderd de werkdruk ook wel. We bezoeken twee projecten en rijden in de loop van de dag door naar San José.

Vrijdag 15 december: San José

Gebruikt om uit te zien.

Zaterdag 16 en zondag 17 december: San José

We hebben uitgebreid met Ali overlegd en geëvalueerd over deze reis. We zijn allemaal tevreden over de gang van zaken. Voor het contact met en het vertrouwen van de indianen is Ali van onschatbare waarde voor ons. Maar ook hij zelf heeft resultaat van de relatie en het werk met ons doordat projecten mogelijk zijn en al jaren blijkt dat we betrouwbaar zijn in de relatie. Hij complimenteert ons met de moeite die het ITF neemt om de indianen, elke stam in de eigen cultuur, te begrijpen en niet te snel te oordelen op niet begrepen gedrag. Dat maakt hij wel anders mee met buitenlandse organisaties. Het hele programma hebben we naar tevredenheid afgewerkt.

We bespreken met Ali eveneens zijn project om de cultuur van de Bribri op te schrijven in lesboeken voor de scholen. Het ITF heeft als verschillende deelfasen gefinancierd.

Ik zeg toe te onderzoeken of we ook voor het vervolg fondsen kunnen vinden.

Omdat Ali zo slecht betaald wordt door de universiteit en hij geen loon krijgt als hij met ons reist, betalen we hem, zoals elk jaar, 100 dollar per week als compensatie.

Het terugbrengen van de jeep is nog een hele klus. We staan in de boeken als dat we een ongeluk hebben gehad met de eerste jeep die zo gauw kapot ging. \$2.000,- eigen risico meneer! Ik dacht het niet en na een flinke discussie accepteert men onze weigering omdat het geen ongeluk was, maar een technisch niet in orde zijnde wagen.

Om uitgerust naar huis te kunnen gaan slapen we de laatste nacht in een hotel dicht bij het vliegveld vanwaar uit we met een shuttlebus zonder zenuwen op tijd de reis kunnen beginnen.

Gecontroleerde projecten, uitgevoerd in 2006:

Uitgaven ITF CR 2005:(excl. CEC)		
Proj.nr.	Project:	Bedrag:
2005-1	Milieueducatie Una Proa	\$3.500,00
2005-2	Waterzuivering Una Proa	\$4.500,00
2005-3	Besch.bos Una proa	\$5.000,00
2005-4	Medicinale plantenweek Una Proa	\$1.000,00
2005-5	Bomenkwekerij Una Proa	\$1.200,00
2005-6	Besch. en herbebossing Progresso	\$2.800,00
2005-7	Kippenfokkerijen Bajo Coen	\$720,00
2005-8	vervallen	vervallen
2005-9	vervallen	vervallen
2005-10	Traditionele cultuur Ngobe	\$3.250,00
AVEDA	Guayami medicinale planten Conte Burica	\$4.450,00
Totaal:		\$26.420,00

Projecten Costa Rica, voor uitvoering in 2007

	Corredor Ecológico Carrare (CEC)	42.000	euro
2006-1	Bribri, taal en cultuur project	2.300	dollar
2006-2	Ngobegue, drinkwater/herbebossing Montezuma	8.660	dollar
2006-3	Ngobegue, hervorming landbouw Coto Brus	4.870	dollar
2006-4	Terraba herbebossing 5000 bomen/milieueducatie	4.367	dollar
2006-5	Terraba, culturele identiteit	8.735	dollar
2006-6	Behoud traditionele geneeskunst Guyami	3.300	dollar
2006-7	Una proa milieueducatie, watergebruik/schoolkinderen	5.000	dollar
2006-8	Unaproa, bosdierenfokkerij	2.000	dollar
2006-11	Fundación Madre Verde, herbebossing Palmares	9.300	dollar

Verslag van dag tot dag Guatemala:

Reisgenoten Johan en Leen

Woensdag 31 januari 2007: de heenreis

De vlucht met Continental Airlines verliep routineus via Houston naar Guatemala. Als opwarmer de avond te voren in Utrecht deelgenomen aan het Tumult-debat met Bert Koenders, Lodewijk de Waal, Doekle Terpstra en Koopmans. De opkomst was verrassend hoog, meer dan 150 mensen. In het panel waren we het redelijk eens met elkaar.

Op het vliegveld opgevangen door Pepe Pinzon en Imelda Zacharias. Het vliegveld wordt grootschalig verbouwd dus een rommeltje, maar uiteindelijk kwam de bagage toch te voorschijn..

Donderdag 1 februari: Guatemala-stad

Rustig ontbeten in het restaurantje naast het CGTG-kantoor.

Om half negen een vergadering met Marco Vicenzio Lopez Maldonado (katholieke kerk), Pepe Pinzon en Sander Otten van Solidaridad uit Utrecht. Pepe heeft mij gevraagd naar hun verhaal te luisteren. Het gaat om een in Guatemala door Canadezen geëxploiteerde goudmijn bij San Marcos die ernstig vervuild, vooral het drinkwater waar zij tegen strijden. We bespreken de problemen en de mogelijkheden om er in op te treden, de relatie met de Nederlandse Ambassade en de positie van Solidaridad. Ik beloof dit ook ter sprake te brengen in het gesprek met de Nederlandse Ambassadeur Mw. B.ten Tusscher.

Tevens een overleg met het DB over het programma dat er goed uitziet. We bezoeken alle ITF-projecten, waaraan op mijn verzoek voorrang is gegeven boven politieke gesprekken. Die laatste zijn er wel doorheen geweven, maar dat vind ik prima.

Apart werken we met Julian Melchor en Julio Juarez Duenas de oude projecten van 2004, 5 en 6 door. Alle achterstand is weggewerkt en bijna alle projecten zijn afgerond en in verslagen gerapporteerd, incl. de financiën. Alleen het waterleidingproject in El Triunfo loopt ongeveer twee maanden achter. Het verslag zal voor de zomer worden nagestuurd. De verslagen zien er prima uit, incl. de bonnetjes en foto's. Daar kunnen we in Nederland mee aan komen.

In de middag lopen we een ommetje door de stad. Langs de Kathedraal, het paleis en de mercado. Samen met Efraim die ons begeleid eten we kip in een kiprestaurant.

Vervolgens een bijeenkomst in de Nederlandse Ambassade met de ambassadeur Bea ten

Tusscher, Harman Idzema, Pepe en wij. Het is een vriendelijk en goed overleg, waar gesproken wordt over het IMD-project, de ondersteuning voor de vakbonden en het gebrek daaraan, ons programma en afspraken over afstemming. De ambassadeur verzoekt om steun in activiteiten die leiden tot een scholingsprogramma voor de vakbonden. Ik zeg toe dit met het ICCO te bespreken. Ook bespreken we de moord op Zamorro, een kaderlid van de CGTG die drie weken geleden in de haven is omgebracht. De politie wil een onderzoek instellen en dan weten we wel hoe laat het is. De ambassadeur belooft zich in te spannen om ook internationaal druk uit te oefenen. Helaas vertrekt Bea ten Tusscher de komende zomer naar Bangladesh en komt er een nieuwe ambassadeur, we zullen zien hoe dit verder gaat.

Tot slot een bijeenkomst met de straatverkopers van de 6^e avenida in Guatemala-stad. Het is feestelijk omdat hun kinderen een beurs krijgen voor de lagere school. We delen de schoolpakketten uit en vaders, moeders en kinderen zijn opgewekt en vrolijk. Zelfs enkele kinderen spreken ons dankbaar toe.

Een welkomstdiner in de avond aangeboden door het bestuur van de CGTG in Antigua waar we gezellig met een groot deel van het dagelijks bestuur, o.a. ook Rigoberto Duenas, bijpraten en weer aan elkaar kunnen wennen.

Vrijdag 2 februari: St. Barbara, San Lazaro en las Illusiones,

We reizen vroeg af naar Suchitipequez. De gebruikelijke route langs de diverse vulkanen, Esquintla en parallel aan de kust.

In St. Barbara een stop gemaakt om de burgemeester, Otto Najera, een bezoek te brengen. Een prototype macho-latijns Amerikaan, enigszins gezet en met een grote revolver in zijn

broekriem. De school in las Illusiones krijgt maar geen schoolmeesters en we willen er drie. Het idee is dat als ik als collega met hem spreek het misschien wel lukt. We hebben hem al eerder bezocht. Het blijkt te werken en hij zegt de drie schoolmeesters toe. Pepe gelooft dat hij zijn belofte na zal komen, we zullen zien.

In San Lazaro heerst al 8 jaar een arbeidsconflict met de finca-eigenaar. Deze is een arabier die alle uitspraken van de rechtbank in dit conflict naast zich neerlegt. De toegang tot het dorp ligt direct achter de finca en is afgesloten met een ketting en een bewapende wacht. Hij laat ons echter op ons verzoek door en weet niet zo goed raad met die vreemdelingen. Bij het verlaten schrijft hij mijn naam en de gegevens van het nummerbord van de auto op (overigens helemaal verkeerd).

De arbeiders mogen elk 1 dag per maand voor hem werken en het dorp krijgt twee uur per dag stroom van het aggregaat van de finca. Uiteindelijk hopen we hier een nieuw dorp af te kunnen dwingen, Pepe denkt dat dat gaat lukken. Om de kosten van het bestaan omlaag te krijgen is een gezamenlijke winkelcoöperatie opgezet. Door de spullen in de stad in te kopen is de prijs bijna gehalveerd (de tussenhandel hanteert onredelijke opslagen). De winkel draait al op volle toeren en een ieder is trots op het resultaat.

Op het dorpsplein is een geluidinstallatie gezet waarmee de toespraken over het gebied schallen. Dit is voor de ongeveer 50 toehoorders volstrekt overbodig, maar in de wijde omgeving, incl. de fincabewoners moeten ons hebben gehoord. We wandelen door het voor ons als buitenstaanders idyllische, maar erg armoedige dorp. Het snelstromende water wordt tegelijk voor alles gebruikt. De toiletten hangen er boven, er wordt drinkwater uitgehaald en de wasplaatsen liggen er aan.

Als ik zeg dat dat erg ongezond lijkt krijg ik als antwoord dat iedereen dat wel weet, maar dat bij armoede dergelijke regels niet aan de orde zijn. We krijgen een maaltijd aangeboden van rijst en gebakken ei, waarna we weer vertrekken naar Las Illusiones.

In Las Illusiones zijn we geen onbekenden. Vanaf het begin heeft het ITF hier projecten gedaan. De waterleiding functioneert goed, er staat een mooie school die nu dus ook drie meesters gaat krijgen, er zijn mooie huizen gebouwd, de waterbron is goed beschermd. Het laatste project blijkt ook succesvol. Er is een mooie kippenren gebouwd en een varkensstal. Dit is gefinancierd met een microkrediet zodat het geld in de toekomst voor een nieuw project beschikbaar komt. De vrouwen die dit project draaien zijn weliswaar verlegen maar ook trots op hun werk. Bij Terribio en zijn vrouw gebruiken we de maaltijd voordat we afreizen naar San Julian, ons hotel langs de weg. Het is uren hobbelen over de slechte wegen en onze Montero-jeep bewijst goede diensten.

Zaterdag 3 februari: La Victoria en El Triunfo

Ook la Victoria is een nieuw dorp waar we al langer projecten doen. Het watersysteem functioneert prima en de watertanks worden goed onderhouden. De jaren geleden geplante fruitbomen doen het goed en zullen naar verwachting in de eerstkomende twee jaar ruim vruchten gaan dragen. Ook hier werkt het micro-krediet fonds voor de vrouwen goed. De handel in eieren is zeer succesvol en ook de varkensfokkerij ziet er prima uit. De vrouwen waren verlegen, maar durfden ons uiteindelijk toch toe te spreken in hun eigen Quiche-taal, met vertaling van Daniel Ixcol.

Hobbeldebobbel doorgereden naar El Triunfo, o.a. over een slingerende hangbrug die het al jaren vol lijkt te houden, maar het is elk jaar weer een verrassing dat hij er nog is. Er waren de nodige conflicten geweest, maar ook weer bijgelegd in El Triunfo. Dit had de nodige vertraging gegeven, maar nu kwam het er toch van. De vrouwen moeten een ravijn afdalen en weer opklimmen om water te halen. Wij zijn er zelf ook heengelopen. Die zware klim zal in de toekomst tot het verleden behoren als de waterleiding er ligt. Een dieselpomp brengt het water omhoog naar een tank vanwaar uit het wordt gedistribueerd. Over een maand of twee zal het zijn gerealiseerd. Al het materiaal lag er al, incl. de pomp. Het wachten was op de tank die de volgende week zou worden geleverd. Ook hier is een microcrediet-project, dat goed loopt.

In de avond rijden we door naar Panajachel aan het meer van Atitlan.

Zondag 4 februari: Chichicastenango

Na genoten te hebben van de zonsopgang boven het meer zijn we vertrokken naar Chichicastenango. Even de zondagsmarkt bezocht en door gereden naar Chumanzana, een dorpje dat bij Chichicastenango hoort (Chichicastenango bestaat uit ruim 70 van zulke dorpjes). Manuel Pablo Quino, die hier vandaan komt, wachtte ons op. Samen met de ouders en kinderen van het scholingsproject en de burgemeester van Chichicastenango en de burgemeester van de Quiche-indianen met zijn bestuur. Dat alles in een kerkje.

Uitgebreide toespraken, waarbij de indianen burgemeester principieel in de eigen taal sprak en liet vertalen in het Spaans. Het was bijzonder en voor mij voor het eerst dat het voltallige indianenbestuur in klederdracht ons heeft ontvangen en zeer gepast bedankte voor onze inzet de afgelopen jaren. Het schoolfonds voor de kinderen was niet groot genoeg voor iedereen, waardoor er per gezin twee kinderen uitgeselecteerd zijn die naar school kunnen. We hebben groepsfoto's gemaakt en met elkaar gesproken.

Op uitnodiging van de burgemeester van Chichicastenango in een restaurant uit eten geweest en de banden aangehaald. Vervolgens teruggedren naar Guatemala stad.

Maandag 5 februari: CACIF, Forum, Coban

's Ochtends kort Tomas ontmoet, de vrouw van Rigoberto. Het was goed haar te ontmoeten omdat we samen optrokken tijdens de gevangenneming van Rigoberto. Dat was een spannende tijd en dat bindt. Tomas is straatverkoopster van babykleding en kussens. De ene week in Mixto en de andere week op de 6^e avenida in Guatemala stad. Het gaat goed met haar en de kinderen.

Samen met Rigoberto en Pepe Pinzon vervolgens op verzoek van de CGTG een bezoek gebracht aan het CACIF, Rigoberto Ardos, Guido Ricci en Augusto Valenzuela.. Dit is de organisatie van de grote werkgevers, ik denk wel eens dat zij meer macht hebben dan de overheid. In feite gaat het overleg over het idee van het IMD (Nederlands) om de drie partijen meer te laten samenwerken. Werkgevers, werknemers en overheid in een gezamenlijke inspanning om het land te verbeteren.

Zoals gebruikelijk is het gesprek vooral polariserend, men zoekt elkaanders tegenstellingen en berust daar in. In een poging dit in het gesprek te doorbreken zet ik uiteen dat ze ook veel gezamenlijk belang hebben, bestrijding van corruptie en de rechteloosheid, internationale erkenning bijvoorbeeld. Het lukt even om op deze wijze met elkaar te spreken. De CACIF stelde zelfs voor hier in een werkgroep verder over te spreken en er wordt daadwerkelijk een vervolgspraak gemaakt. Ik verwacht er niet veel van, maar alle beetjes helpen.

Zo ook de bijeenkomst van de zes grootste politieke partijen die zich hebben georganiseerd in een FORUM, mede met steun van het IMD, met een gezamenlijk programma voor het land. De bonden zijn uitgenodigd voor overleg over dit programma en die bonden zeulen ons met zich mee. Tot mijn schrik ontdek ik kort na de opening van de bijeenkomst dat ik niet alleen als gast aanwezig ben, maar ook geacht wordt de openingsspeech te houden. Dat werd dus improviseren, maar is geloof ik wel gelukt.

Ook hier wordt tot verrassing van de bonden om een vervolgspraak gevraagd. Dit aanbod is aangenomen.

Na deze bijeenkomsten gaan we direct door op weg naar Coban, een rit van ruim vijf

uur. Gedeeltelijk door woestijnachtig gebied met echte Lucky Luke cactussen. Er is veel politie op de weg, op jacht naar wegrovers. Dat lukt blijkbaar want we hebben er geen gezien. De weg is erg eenzaam en we zijn blij als we in Coban aankomen.

In de avond dineren we met de plaatsvervangend gouverneur van de provincie Alta Verapaz, Rigoberto Teni Pacay. Hij is nog tijdelijk gouverneur omdat de vorige te veel kritiek op de corruptie van president Berger uitte. Dat belooft dus niet veel goeds. Toch blijkt hij zich redelijk hartelijk voor te doen. Hij is op de hoogte van de arme boeren in Setana die door de finca-eigenaren van hun grond dreigen te worden verdreven. De gouverneur verrast Pepe door te vertellen dat deze finca-eigenaren helemaal niet de eigenaren van die grond zijn en dat ze zich niets aan moeten trekken van hun dreigementen. Wie weet gloort er nog hoop voor deze boeren. De gouverneur hoort dat we overmorgen een toeristisch dagje hebben. Hij probeert ons met een chauffeur op te schepen. We slagen er in dit af te slaan want we kunnen geen medehoorders gebruiken. De volgende dag blijken we er toch niet zo makkelijk van af te komen want hij stuurt

twee agenten mee als beschermers. Dinsdagavond worden we bij hem thuis uitgenodigd om een glas wijn te komen drinken. Pepe besluit dit aan te nemen, om zo ook een betere relatie met de man te krijgen, dat kon wel eens helpen in de toekomst.

Dinsdag 6 februari: Setana, informele economie Coban.

In de ochtend ontbijten we informeel met de burgemeester van Coban, hij heeft ruzie met de straatverkopers, maar na ons bezoek vorig jaar heeft hij geen geweld meer gebruikt. Het is iemand waar de corruptie van af druipt en we kunnen weinig met deze man. Aan het eind van het jaar zijn er weer verkiezingen en dan zal hij volgens Pepe wel verdwijnen.

Als we bij hem weglopen en het plein willen oversteken komen we in een opgewonden groep van ongeveer 100 mensen terecht. Het blijken de actievoerenden straatverkopers te zijn. We worden enthousiast ontvangen en te woord gestaan. Pepe spreekt ze toe en belooft dat we die middag terug zullen komen op hun bijeenkomst. We moeten er aan geloven en worden geïnterviewd voor krant en tv.

Samen met nog een blauwe pick-up rijden we vervolgens door naar Setana. Wederom een leuke rit over slechte wegen. Het is bekend gebied. Het regent troosteloos, maar we worden door een grote groep mensen, mannen, vrouwen en kinderen ontvangen. Ze hebben zich in stukken plastic gehuld. In het huisje van de woordvoerder worden we ontvangen en na wat gedronken te hebben vragen ze of we er bezwaar tegen hebben om, ondanks de regen, toch in de buitenlucht met elkaar te spreken zodat iedereen er bij kan zijn. Daar stemmen we mee in. Ze hebben een spandoek gemaakt om ons welkom te heten. Er worden de nodige toespraken gehouden en ook ik spreek ze toe. Johan houdt zijn maidenspeech die ik vertaal in het Spaans wat dan weer wordt vertaald in Queqchi.

Drie tolken op een rij geeft hilariteit, maar bindt ook omdat Johan verklaart geen enkel vertrouwen te hebben in mijn vertaling.

De onderwijsbeurzen voor de kinderen lopen goed en wij komen met het goede bericht dat ze ook het volgende jaar naar school kunnen. Johan en ik geven nog een klein concert voor gitaar en mondharmonica voor we vertrekken, na natuurlijk een maaltijd te hebben genuttigd en een agradecimiento te hebben ontvangen.

Eenmaal terug in Coban gaan we onmiddellijk door naar de bijeenkomst van de marktkooplieden. In een grote hal zitten er, ik denk wel 150, bij elkaar. Ze hebben een flinke geluidsinstallatie die volgens mij de hele stad overschreeuwd, zodat iedereen de toespraken kan horen. Er worden de nodige toespraken gehouden en ook wij moeten er aan geloven. De lokale overheid heeft een markthal beloofd, maar heeft er geen geld voor. De provincie wil wel 2 miljoen quetzales bijleggen, maar de hal kost 42 miljoen. Nu wil de burgemeester dat ze vast weggaan, voordat de hal is gerealiseerd. Niemand gelooft dat hij zijn belofte nakomt. Kortom een goede bron voor een nieuw conflict. Ik vind dat ze groot gelijk hebben en geloof ook niet dat de belofte wordt nagekomen.

Aan het eind van de middag krijgen we tegenslag te verwerken. Het bericht komt binnen dat twee van de vaders die in Guatemala-stad aanwezig waren bij de uitreiking van de schoolpakketten voor de kinderen van de 6^e avenida op straat zijn doodgeschoten.

's Avonds gaan we uit eten bij iemand van het bestuur van de marktkooplui en praten met hen na. Daarna gaan we nog op de wijn bij de gouverneur en zijn vrouw.

Woensdag 7 februari: Esquipulas

Vandaag een toeristisch dagje gedaan naar Rey Marcos. Een mooi natuurgebied met een grote rivier die ondergronds verdwijnt en waar boven blauwe poelen liggen waarin je kunt zwemmen. Dit is de dag met onze twee politieagenten die of ons bewaken, of beveiligen dat blijft onduidelijk. We letten in ieder geval op onze woorden. We maken een flinke hike door de bergen en ik doe flauw door zo stevig door te lopen dat die arme agenten het niet bij kunnen houden en pas flink later aankomen. Het is een mooie dag en als troost nemen we de agenten mee uit eten in een goed restaurant en dat laten ze zich niet ontglippen.

Aan het eind van de dag rijden we direct door naar Esquipulas waar we laat in de avond aankomen.

Donderdag 8 februari, Esquipulas

De ochtend begonnen met 60 vakbondsbestuurders en een ontbijt. De hele regio was hier bij elkaar. De CGTG lijkt hier in opkomst te zijn en sterk te ontwikkelen. Ze hebben problemen met burgemeester Julio Roberto Lima Franco, die ik drie jaar geleden als eens heb bezocht. Hij weet niet goed met dit soort maatschappelijke groepen om te gaan. Er wordt flink geklaagd. Het was al geregeld dat we een bezoek zouden afleggen en zo geschiedt. Hij ontvangt ons aanvankelijk zenuwachtig en begint uitgebreid uit te leggen hoe zeer hij zijn best doet om de stad te helpen. Later wordt hij wat rustiger en overleggen we als collega's over de spanningen in ons werk.

Hij stemt er mee in om ook de hele groep te ontvangen en toe te spreken het geen we in een grote sporthal doen. Iedereen is tevreden over dit contact dat weliswaar niets heeft opgeleverd, maar toch de relatie heeft verbeterd.

Vervolgens gaan we twee toekomstige projecten voor 2007 opzoeken. Eerst de aankoop van grond in een buitenwijk voor de bouw van de school. Dat ziet er goed uit, het is goed georganiseerd en het bestuur is geheel aanwezig om een en ander toe te lichten. Het tweede project is een drama. Herbebossing in een rivierdal en beplanting van een

weg. Het is een grote vuilnisbelt, rioolput en ongeorganiseerd. Het is onduidelijk wie er verantwoordelijk is en hoe het dan gaat, of het vervolg wel is geregeld en of de verwachte bijdrage van de gemeente ook daadwerkelijk komt. Ik geloof er niets van dat hier iets van terecht komt. Pepe is het helemaal met me eens en we beslissen dat dit project geen doorgang kan vinden. De CGTG zal met een ander voorstel moeten komen. Aan het eind van de dag rijden we nog helemaal terug naar Guatemala-stad waar we laat in de avond aankomen.

Vrijdag 9 februari: Vakbonden, persconferentie en evaluatie La Pagayo

In de ochtend uitgebreid ontbeten met Jorge Estrada, Carlos Carballo en Pepe Pinzon. Het gaat over de idee dat een programma moet worden opgezet voor scholing op hoger niveau van het management van de bonden. Het wordt een triest gesprek. De mannen zitten nog vol met traumatische ervaringen over de burgeroorlog en spreken openhartig over hun frustraties, vermoorde kameraden en verwijten richting de werkgevers en overheid. Nu verwacht iedereen dat ze daarmee gaan praten, maar emotioneel is dat moeilijk. Heel begrijpelijk allemaal en we besteden er veel tijd aan. Ik spreek af dat ze met elkaar verder praten of ze een scholingsprogramma wel willen. Pas als ze mij een gezamenlijke e-mail sturen wil ik wel wat proberen bij ICCO en/of CNV.

Hierna is de protest-persconferentie tegen de moord op de twee vakbondsleden-straatverkopers. We staan diverse media te woord, radio, televisie en schrijvende pers. De evaluatievergadering heeft een hoog niveau. Ik vind dat de organisatie groeit in kwaliteit en openhartigheid. We spreken op niveau over de vragen die zijn gerezen en over de relatie met het ITF. Ik stel de kritische vraag hoe selectie van projecten plaats vindt gezien de negatieve ervaring in Esquipulas. Helaas is Julian Melchor, die verantwoordelijk is voor het voorstel van dit project niet aanwezig om mee te doen aan de discussie, maar we praten er goed over. Ze realiseren zich ook goed de verschillen in doelstelling die er zijn, maar elkaar ook aanvullen. De vakbond gebruikt de projecten vooral ook om de organisatie te ontwikkelen en te versterken, daar waar het ITF vooral sociale en milieudoelstellingen heeft. Het is van belang elkaar daarin te respecteren. De controle vooraf door de CGTG van projecten kan beter en dat wordt ook toegezegd. Ik leg nog eens de werkwijze uit van A en B listen en verzoek om voor ongeveer

\$ 40.000,- aan A-projecten in te sturen.

Tot slot besteden we de middag met Rigoberto aan een toeristisch uitje. We gaan eerst eens lekker eten in een steakhouse. Vervolgens rijden we de vulkaan La Pagayo op. Vanaf het bezoekerscentrum rijden we te paard verder. Een mooie tocht omhoog totdat het door de lava niet meer verder kan. We hebben drie jochies ingehuurd als gidsen die met ons meelopen. Ze leiden ons over de nog hete lava en juist als we enigszins boven zijn breekt de bewolking even open en zien we de grote stoomwolken uit de krater spuwen.

Zaterdag 10 februari; terugreis

We reizen zonder problemen en met een meevallende overstap terug naar Nederland waar we op 11 februari terugkomen. De volgende dag wacht het normale werk weer.

Rapportages ontvangen over projecten 2005 en 2006

Proyectos de 2004/5 :

2004-3 Alfabetizacion Las Ilusiones	\$ 715,-
2004-4 Alfabetizacion/economia El Triunfo	\$ 8.145,-
2004-5 Agua Potable El triunfo	\$ 9.837,-
2004-6 Educacion Chichicastenango	\$ 8.920,-

Proyectos de 2005/6:

2005-11 Alfabetizacion	\$ 800,-
2005-12 Participacion de mujeres Alta Verapaz	\$ 9.868,-
2005-13 Cooperativa mujeres de La Victoria	\$ 8.092,-
2005-14 Fundo estudio de ninos	\$ 9.276,-
2005-15 Fundo estudio Adultos	\$ 10.000,-
CNV Mujeres San Lazaro	\$ 9.868,-

Uit te voeren in 2007:

2006-12/13	M. Ambiente, reforestacion Esquipulas	\$ 9.733,-
2006-14	alumnos Setana	\$ 8.667,-
2006-15	Jovenes Alta Verapaz	\$ 9.267,-
2006-16	Alfabetizacion Chiquimula	\$ 814,-
2006-17	Fundo estudio mujeres	\$10.033,-
2006-18	Fundo estudio jovenes	\$ 9.740,-
2006-20	Fortalecimiento Hijos y Hijos economia informal	\$ 9.600,-
2006-21	Compra terreno escuela Esquipulas	\$13.333,-

Monto total **\$ 71.187,-**